

Guia en
VALENCIÀ

VIL·LA ROMANA
VINAMARGO

Guia sobre la vil·la romana de VINAMARGO en lectura fàcil

En aquesta guia t'expliquem l'**itinerari** que has de seguir per a conèixer tot el que hi havia en aquesta **vil·la**.

Pots recórrer l'itinerari amb **audioguia**.

Veuràs un **jaciment** i una exposició.

La vil·la romana forma part del Mucc.

El Mucc és el Museu de la Ciutat de Castelló.

Itinerari:

Camí que has de seguir.

Vil·la:

Casa de camp.
Més gran que un llogaret o un poble.

Audioguia:

Sistema electrònic que permet realitzar guies personalitzades en museus, parcs, centres històrics i sales d'art.

Jaciment:

Lloc on es troben restes molt antigues.

Què és la lectura fàcil?

Aquest logo identifica els materials en lectura fàcil.

Adaptado y validado por personas con discapacidad intelectual.
© Logo europeo de lectura fácil: Inclusion Europe.
Más información en www.easy-to-read.eu

La lectura fàcil és un mètode de redacció que fa més fàcil la comprensió i la lectura a persones amb dificultats de comprensió lectora.

El text compleix amb les normes d'Inclusion Europe i amb la norma de qualitat UNE 153101:2018 EX de lectura fàcil.

Aquesta guia ha sigut adaptada i validada per persones amb discapacitat intel·lectual del Servei d'Accessibilitat Cognitiva de Plena inclusió CV. Validar és comprovar que el text s'entén.

FA-CT-LI-TO

El Servei
d'Accessibilitat
Cognitiva de:

**Plena
inclusió**
Comunitat
Valenciana

Normes del Museu

Entrada lliure i gratis.

La duració de la visita és de 45 minuts.

Poden entrar 60 persones com a màxim.

Està prohibit menjar i beure dins del museu.

Està prohibit fumar.

Està prohibit tirar fem a terra.

Està prohibit entrar amb gossos.

El museu té càmeres de vigilància.

Horari del Museu

De dimarts a dissabte de 10 del matí a 4 de la vesprada.

Els diumenges i dies festius, de 10 del matí a 2 de la vesprada.

El museu tancarà els dies 1 i 6 de gener,

i els dies 6 i 25 de desembre.

Els dilluns estarà tancat.

La vil·la romana no es podrà visitar si plou molt.

Pots visitar el Museu amb **audioguia**

Pots escoltar-la en el teu mòbil
sense descarregar-te cap aplicació.
Posa't auriculars.

L'audioguia està en diferents idiomes:
valencià, castellà, anglès i francès.

Audioguia:

Sistema electrònic
que permet
realitzar guies
personalitzades
en museus, parcs,
centres històrics
i sales d'art.

Per a connectar-te segueix aquests passos:

1. Activa la xarxa wifi en el teu telèfon.
2. Selecciona la xarxa que es diu Audioguia Vinamargo.
3. Entra en el navegador d'internet i escriu: wifimuseum.com
El navegador pot ser Google Chrome, Safari o el que vulgues.

.....

El **web** del Museu per a més informació és:

www.mucc.es/vinamargo

Exposició

VIL·LA ROMANA
VINAMARGO

Plànol del Museu

CENTRE D'INTERPRETACIÓ

Ací hi ha 6 parades amb explicacions.

Aparcament de cotxes. Accessible

Punt d'informació

Parada 4

Parada 2

Parada 1

Entrada

Parada E1

Entrada de vehicles

Aparcament d'autobusos

Bany accessible

Parada 5

Parada 3

Parada 6

Vídeo

JACIMENT

Ací hi ha parades exteriors. Per exemple, la parada exterior 1 es diu E1, i té explicacions.

Magatzems

Pati

Corredor d'accés

Pòrtic

Forn

Pati

Àrea termal

Latrines

Pati

Pòrtic

Carrer

Magatzems

Part rústica

Parada E2

Parada E3

Part fructuària

Part urbana

Parada E4

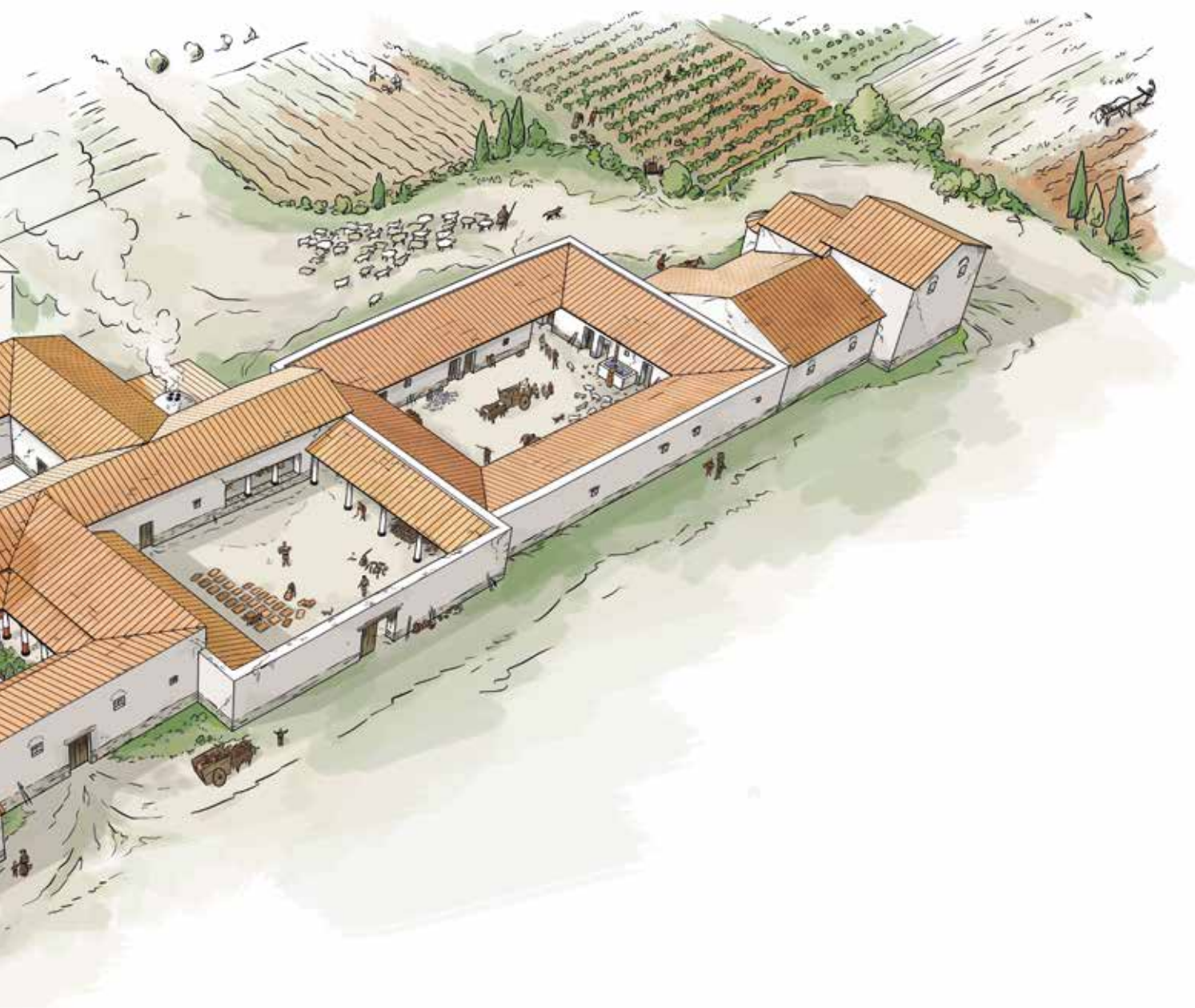
Part rústica

Introducció

La vil·la romana de Vinamargo

Vinamargo es va construir en el segle 1
després del naixement de Crist.
Allí van viure persones durant 400 anys.
Després la van abandonar.
Mil 500 anys després van trobar restes d'aquesta vil·la
quan estaven excavant
per a fer obres al barranc de Fraga.
Això va ser entre els anys 2009 i 2012.
Aquestes restes les podem veure hui.
Aquesta és la vil·la romana excavada més gran
de la província de Castelló.

Peces trobades a la vil·la romana de Vinamargo:

**Any 3 mil
abans de Crist**

Això és l'època de
la Prehistòria

Punta de fletxa

Destral de pedra polida

**Segle 6
abans de Crist**

Urna

Sivelles de bronze

**Segle 2
abans de Crist**

Monedes

► **Segle 1
després de Crist** ►

Trossos de plats

Ansa de ceràmica
en forma de cavall

Cantimplora
de ceràmica

► **Segles 2 i 3
després de Crist** ►

Adorn
per a sivelles

► **Segles 4 i 5
després de Crist**

Àmfora
per a posar oli

L'àmfora
és un recipient

Entre la muntanya i la mar

Una terra **fèrtil**

Als voltants de Vinamargo
van trobar una destral i la punta d'una fletxa.
Per això pensen que els primers agricultors i pastors
van passar per aquesta zona fa més de 6 mil anys.
Però fou en el segle 6 abans de Crist
quan els agricultors es van quedar en aquestes terres
i van començar a cultivar.
Aquesta és l'època ibera i ací hi havia un poblat.

Després van arribar els romans
i van canviar la manera de viure en els poblats.
Van canviar la llengua, la religió i els costums.
Per exemple, la manera de vestir o de cuinar.
Aquesta època es diu romanització.

També van canviar els poblats a tot Espanya.
Van començar a dir-se vil·les.
Les vil·les eren edificis **rurals** molt grans.
Les vil·les pertanyien a ciutadans romans rics.
Tenien jornalers i esclaus que treballaven les seues terres.
I un capatàs, que era la persona que manava
els jornalers i esclaus.

Fèrtil:

Terra bona
per a cultivar
i perquè cresquen
plantes.

Rural:

De camp
i de labors
de camp.

La vil·la de Vinamargo es crea en aquest lloc
perquè hi havia bon clima i la terra era bona per a cultivar.
Del segle 1 al segle 5 després de Crist
la vil·la de Vinamargo cultivava productes al camp
i després els venia.
Estava ben situada, prop de la mar i prop de 2 camins:
el camí Caminàs i la Via Augusta.
Amb el pas del temps els agricultors van abandonar la vil·la.
I van tornar a ocupar-la en l'època medieval.

JACIMENTS ROMANS al voltant de LA PLANA DE CASTELLÓ

La vil·la romana de VINAMARGO

Com era la vil·la romana de Vinamargo?

La vil·la de Vinamargo formava part d'un territori que es deia Saguntum.

Hui el coneixem com a Sagunt.

A Saguntum vivien els propietaris de la vil·la.

Les terres de la vil·la tenien forma de rectangles.

Cada agricultor tenia uns rectangles de terres.

La vil·la anava creixent cada vegada més.

En els segles 2 i 3 després de Crist era molt gran.

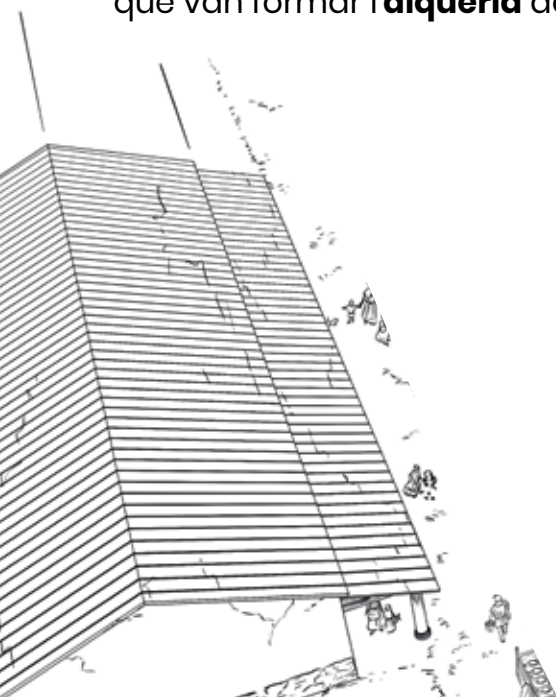
A mitjan segle 3, la vil·la es va reformar.

Els agricultors van deixar la vil·la a mitjan segle 5 després de Crist.

Entre els segles 11 i 15 després de Crist es van tornar a ocupar alguns espais de la vil·la. També es van enderrocar alguns murs i amb les pedres es van construir algunes cases que van formar l'**alqueria** de Vinamargo.

Alqueria:

Conjunt de cases de camp.

Hui podem veure restes dels murs
realitzats amb pedres mesclades amb terra.
Les parets eren de terra pastada.
Això es deia tàpia.
Eixes parets estaven **enlluïdes**.

En les zones més luxoses
les parets estaven pintades de colors vius,
com el roig, groc, verd i blau.
En algunes zones, les cases eren més altes
i els sostres tenien teules planes i teules corbes.
Les teules planes es diuen tègules,
i les teules corbes es diuen ímbrexs.

La vil·la tenia diversos patis
i al voltant estaven les habitacions o sales.
Hi havia 3 parts:

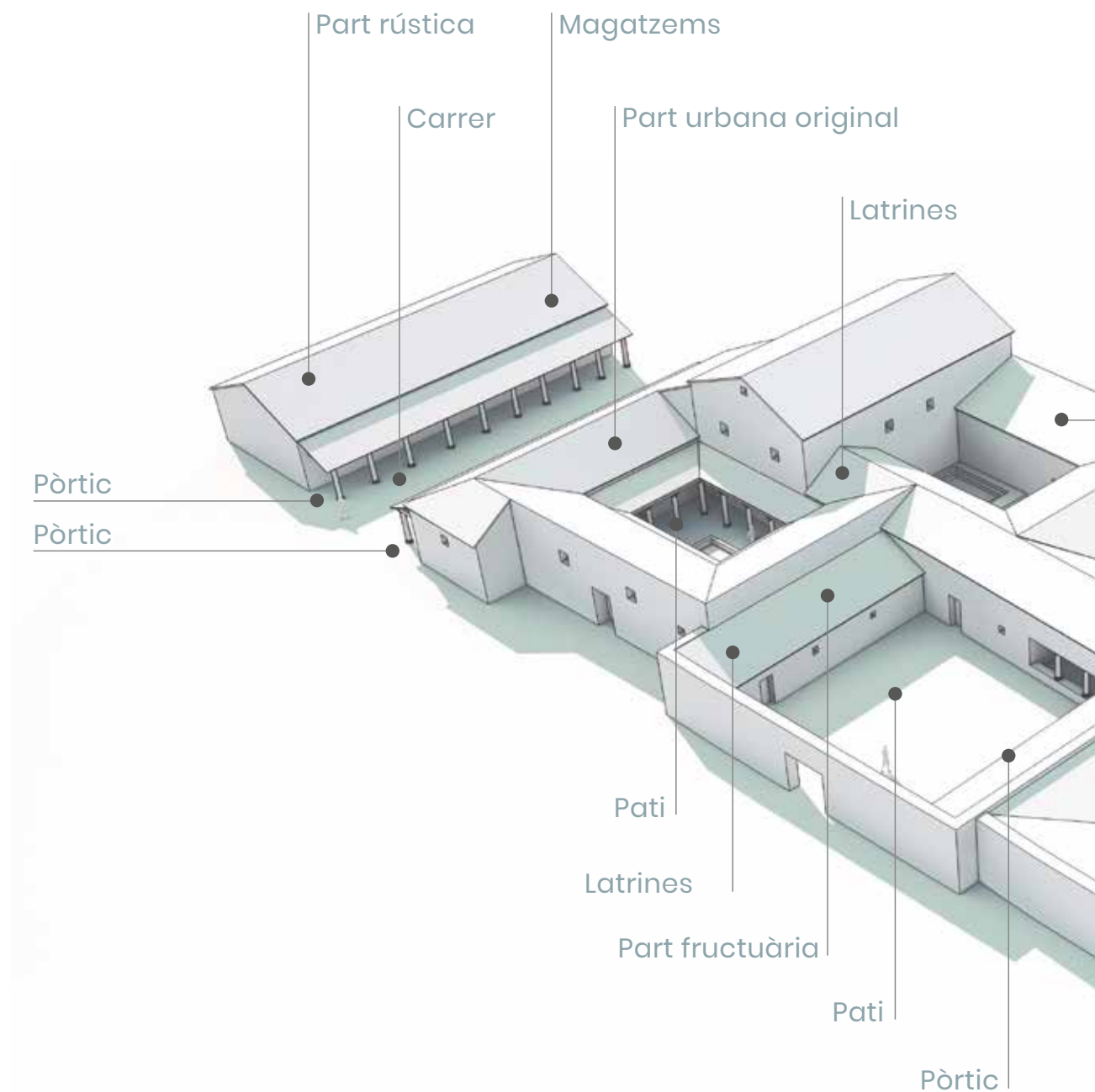
- La part urbana era la més luxosa.
Allí vivien els propietaris de la vil·la.
- La part rústica era on estaven la cuina,
els corrals, les **latrines** i els pous.
Ací vivien els treballadors i els esclaus.
- La part fructuària era on es guardaven
els productes del camp.
Allí estaven els molins d'oli i de farina.
També els forns per a fer ceràmica,
i els cellers, els graners i els pallers.

Enlluir:

Cobrir amb una
capa d'algeps
o de calç perquè
la paret o el sostre
quede millor.

Latrines:

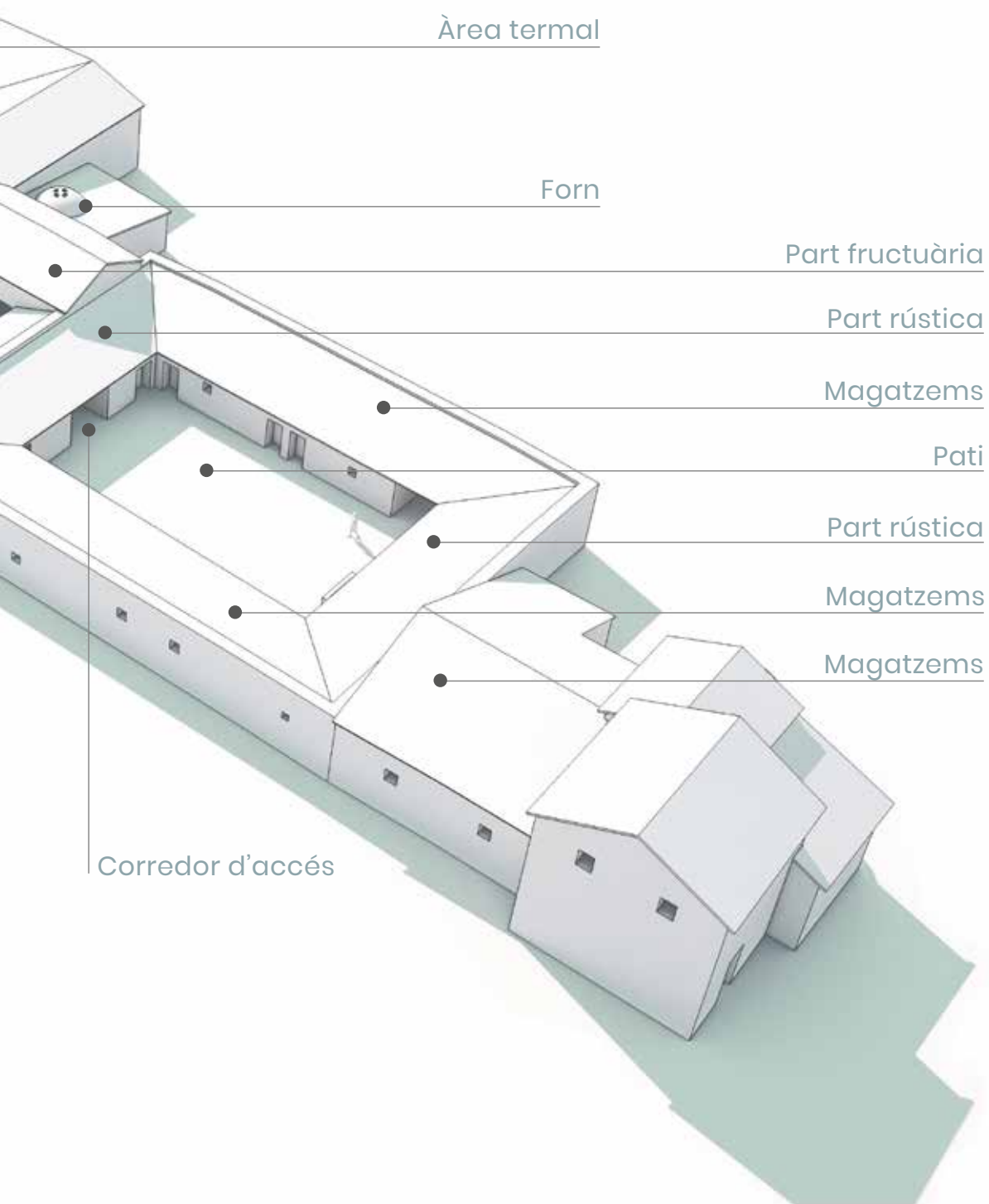
El que ara seria
el servei, lavabo
o bany.

Així creiem que era el jaciment de la vil·la romana de VINAMARGO

Recorda:

Jaciment és el lloc on es troben restes molt antigues.

Exemple
de com era
un mosaic romà

Parada 3

La part urbana o zona residencial Les classes socials

Les classes nobles i riques vivien al sud de la vil·la.

Ho sabem perquè allí s'han trobat:

- Restes de rajoles i pintures:
 - De banys privats i de **termes**.
 - De murals pintats amb decoració vegetal,
amb colors verd, groc
i franges de color roig fosc.
- Trossos de vidres de finestres.
- Trossos de marbre.
- Peces de **mosaics**
que decoraven alguna habitació privada.

Terma:

Espai o pila amb
aigua calenta.

Mosaic:

Obra feta
amb trossets
xicotets de vidre
o de ceràmica
amb molts colors.

El senyor era el propietari noble i ric.
Passava llargues temporades amb la seua família
en les seues terres de camp.
Per això, la seua casa de camp havia de ser tan còmoda
com la de la ciutat.

Totes les habitacions de la casa,
com els dormitoris, el menjador,
els banys privats o el despatx del senyor,
estaven al llarg d'un corredor amb columnes
que donava al pati.
El pati també es diu atri.

El pati era molt important,
era un espai públic.
Era on els convidats i els clients del senyor
esperaven perquè els atenguera.
Era un pati lluminós perquè hi havia un forat al sostre.
Aquest forat es deia compluvium.
Per ací entrava l'aigua de pluja que queia en un estany.
Aquest estany es deia impluvium.
En aquesta zona també hi havia un altar en el qual les famílies
feien ofrenes perquè tot anara bé.
Aquest altar es deia larari.

En les vil·les més grans, al pati
hi havia moltes columnes, jardins i estanys.
També hi havia arbres fruiters i flors,
fonts i escultures.

Parada 4

Comerç i consum

Producció i intercanvi

A la vila de Vinamargo arribaven molts productes pel camí que es deia Via Augusta.

I també amb vaixell pel port que es deia Saguntum.

Els habitants de Vinamargo comerciaven amb els seus productes.

Però també produïen per al seu propi consum.

Per això, encara hi ha restes de basses,
de **gerres** grans i d'una premsa d'oli.

Els productes que els sobraven
els envasaven o els venien.

Per exemple, el blat, l'oli i el vi.

Els venien en els vaixells que navegaven molt a prop
dels pobles de la costa de Castelló.

Com per exemple Nules, Borriana,
Almassora, Benicarló i Vinaròs.

A la vil·la s'han trobat **àmfores** on es guardaven:

- Oli de la Bètica.

La Bètica és la zona d'Andalusia.

- Saladures de la badia de Cadis.
- Vi de la zona de Tarragona.

I també del nord d'Àfrica,
d'Itàlia i de la mar Mediterrània.

Per això sabem que hi havia molt de comerç
d'intercanvi de productes.

La carn que més produïen era de vaca.

Però també tenien ovelles, cabres,
cavalls, porcs i aus de corral,
com els ànecs o les gallines.

Gerra:

Pitxer molt gran
de fang
més ample
per la meitat
que pel fons.

Àmfora:

Pitxer llarg i estret
amb anses.

El taller d'Aticus

Vinamargo tenia un taller de **terrisseria** on es feien peces de ceràmica. Ho sabem perquè s'han trobat restes de peces amb defectes i un forn per a coure la ceràmica.

Creuen que aquest taller era d'un esclau grec. Es deia Aticus. El van deixar en llibertat i es va dedicar a aquest negoci. Algunes peces de ceràmica tenen gravat aquest nom. El taller d'Aticus va estar obert des de finals del segle 1 després de Crist i durant tot el segle 2.

Allí va fer cantimplors, **llànties**, **amforetes** i tintinnabula.

Les tintinnabula eren unes campanetes que es posaven en la part exterior de les portes per a protegir els que vivien allí i perquè no entraren mals esperits.

Terrisseria:

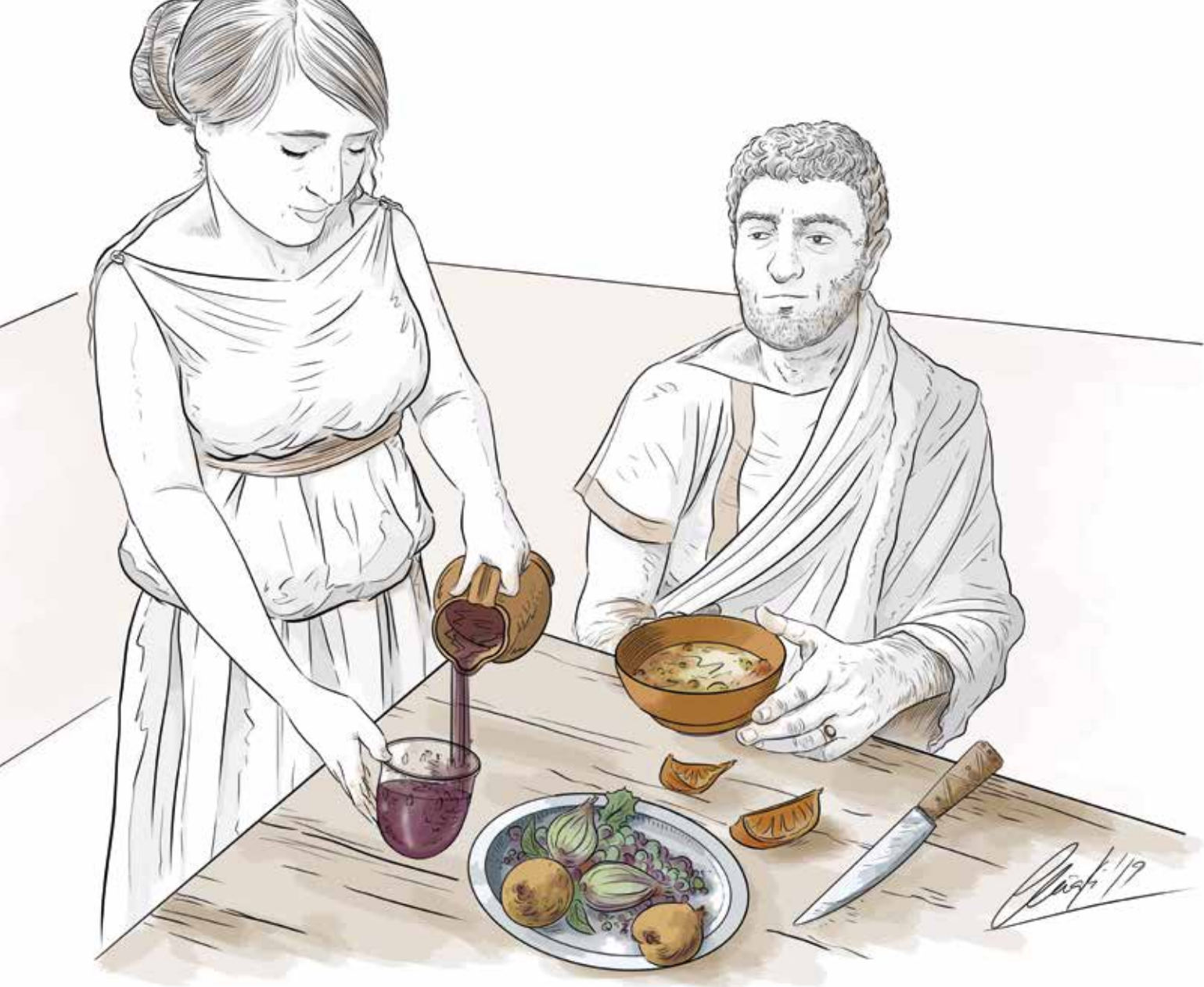
Taller on es fan objectes de fang.

Llàntia:

Llum per a il·luminar.

Amforeta:

Àmfora xicoteta. Pitxer llarg i estret amb anses.

Parada 5

La vida a Vinamargo Activitats de tots els dies

Els objectes trobats a Vinamargo
ajuden a conèixer com vivien els seus habitants.
Cuinaven amb olles i cassoles.
I tenien plats, pitxers, botelles i gots
fabricats en diferents parts de la mar Mediterrània.

Menjaven sobretot blat en forma de pa o farinetes.
També vi, olives i oli,
a més de verdures i fruites.
Per exemple, raïm, peres, pomes,
bresquilles, figues o prunes.
I caçaven cérvols, senglars i linxs.

Els propietaris de la vil·la i les seues famílies
menjaven a més ous, carn,
peix i mol·luscos,
com ostres o caragols de mar.

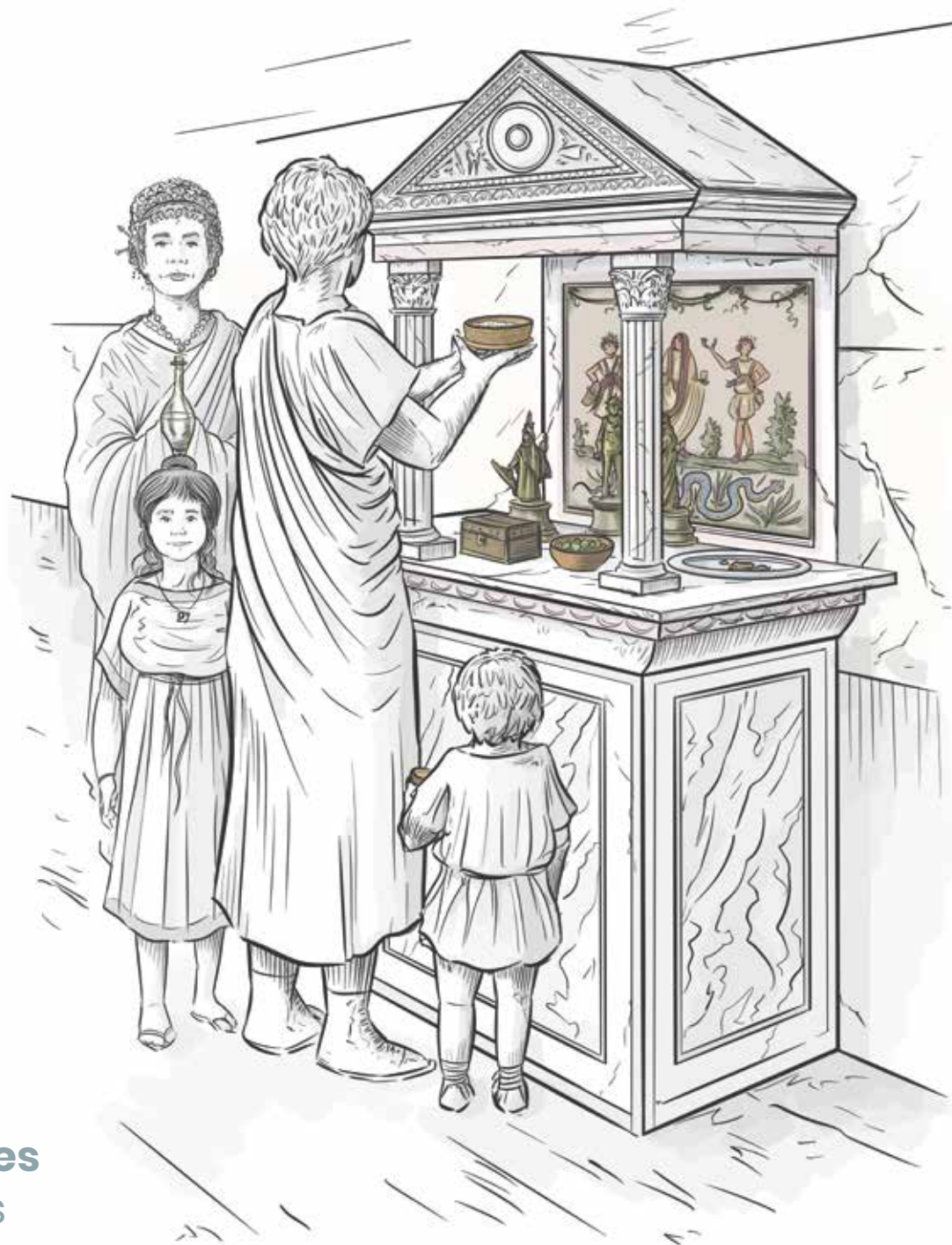
A la vil·la també es feien treballs tèxtils.
Per això hi ha restes de telers
i ferramentes per a treballar amb fils.
Els esclaus feien la majoria de les teles.
Encara que els habitants de la vil·la
compraven teles en tallers especialitzats.

Però les dones de les famílies riques
també feien peces tèxtils i roba per a la seua família.
I això estava molt ben vist.

A la vil·la s'han trobat restes d'adorns:
agulles per als cabells,
anells o trossos de collarets de colors.
També fermalls per als vestits
i peces decorades per a les corretges dels cavalls.
Això fa pensar que hi vivien famílies molt riques.

Parada 6

Religió i creences Ritus i tradicions

En l'època romana la gent creia en la màgia i la religió.

Hi havia temples i santuaris per als déus importants.

Però també es feien ofrenes i ritus als déus xicotets.

A més, a les cases particulars hi havia altars
per a fer ofrenes a déus menys importants.

Tots els esdeveniments familiars tenien els seus propis déus:
els naixements, les bodes i els aniversaris.

En els altars encenien llànties d'oli
i tiraven llet, vi i mel en honor als déus.
També cremaven perfums per als esperits
que protegien la casa.

Els altars de les cases també es deien lararis.
Estaven situats en zones de pas,
com per exemple el pati, la cuina o el jardí.
Els altars estaven pintats i adornats
amb figures de fusta, fang o bronze.
Aquestes figures representaven diferents déus:

- Els lars, que eren els déus de la família
i protegien els camps.
- Els manes, que eren esperits dels avantpassats
i protegien la casa.
- Els penats, que eren els déus
que cuidaven els aliments.

Aquests altars amb aquests déus
a vegades els posaven en el **rebot**.

Els romans també creien en la màgia.
Per això tenien **amulets**.
S'han trobat molts a la vil·la de Vinamargo.
Per exemple, a les portes penjaven
campanetes a l'aire lliure
perquè se n'anaren els mals esperits.
S'anomenaven tintinnabula.

Rebot:

Lloc on guardaven
els aliments.

Amulets:

Objectes xicotets
que portaven les
persones per a
protegir-se de les
coses roïnes o dels
mals esperits.

La mort

Al principi la gent de la vil·la incinerava els seus morts.

Això significa que els cremava.

Però a poc a poc van començar a inhumar-los.

Això significa que els enterraven a la terra.

Els morts s'enterraven amb aliments,

perfums, objectes personals

i una moneda en la boca o sobre els ulls.

Aquesta moneda era perquè el mort

poguera pagar a Caront.

Caront era el qui els portava amb barca

al més-enllà i guiava les seues ànimes.

Així pensaven els romans en eixa època.

En el cas dels xiquets els enterraments eren diferents

perquè no els consideraven ciutadans de ple dret.

Per exemple, a Vinamargo van trobar restes d'un bebé

de 6 mesos enterrat dins de la casa.

Estava en un forat i damunt hi havia una teula plana.

Tenia una moneda a la boca.

També una gerreta i un tros de fang

amb les petjades d'un felí marcades.

Això eren ofrenes.

A Vinamargo no s'ha trobat el cementeri

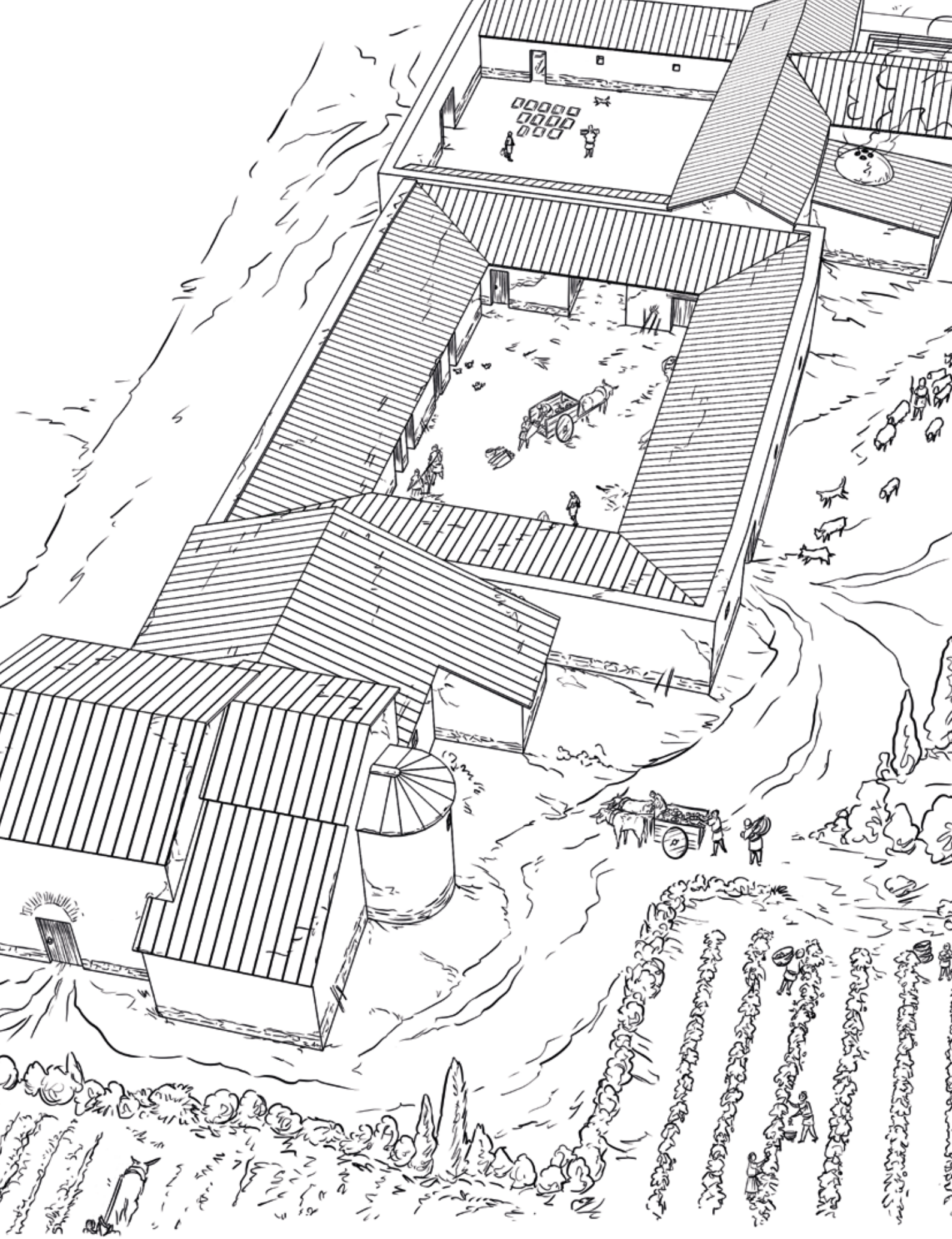
on enterraven les persones que vivien allí.

Només s'ha trobat un tros de làpida

del segle 3 després de Crist.

Creuen que era d'una persona de 55 anys

d'una família de Saguntum que es deia Licinii.

A la zona exterior tenim aquestes parades d'informació:

Parada exterior E1

La vil·la

La vil·la de Vinamargo va durar 400 anys.

I durant aquest temps hi va haver moltes reformes.

Va començar a construir-se en el segle 1 després de Crist
per la part de l'est

i va créixer cap a l'oest.

Es van construir nous patis i noves cases.

En els segles 2 i 3 es van construir moltes cases
i es van renovar les velles.

La vil·la de Vinamargo pertanyia al territori de Saguntum.

i els seus fundadors eren persones riques de la zona.

Però va canviar de propietaris diverses vegades.

Estava en un **pla** amb rius i barrancs.

Com que tenia aigua, era una zona bona per a l'agricultura
i també per a la ramaderia.

Tenien terres amb molta aigua prop de la costa,
i eren bones per a alguns productes.

Això era la **marjal**.

També tenien terres de secà més a l'interior.

A més, hi havia bona comunicació pels camins,
i podien arribar compradors per als seus productes.
Hi havia activitat comercial.

Pla:

Tros de terra plana
sense muntanyes.

Marjal:

Terreny baix,
sense muntanyes
i pantanós.
Amb aigua.

Parada exterior E2

L'edifici

Totes les persones que treballaven en eixa zona rural
i cuidaven les terres i el bestiar,
formaven part de la vil·la romana.
La vil·la romana era la casa principal.
Era la propietària de tot això.

La vil·la també havia d'atendre les necessitats d'oci
i de descans dels seus propietaris.

L'edifici tenia 3 parts:

- La part rústica, on es feien tasques domèstiques.
Això són tasques de la casa.
- La part fructuària, on es guardaven
els productes del camp.
També es feien conserves
amb aquests productes.
La part rústica i la part fructuària eren zones de treball.
- I la part urbana, que era la zona residencial on vivien.

La vil·la de Vinamargo tenia moltes sales o habitacions que se situaven al voltant dels patis.

Queden poques parets d'aquestes sales perquè estaven fetes amb terra.

Queden les que estaven fetes amb pedres.

A Vinamargo, els romans van usar poc el **formigó** per a fer parets.

El van usar per a fer basses i canals d'aigua.

També alguns murs.

Formigó:
Ciment que s'usa per a fer obres.

Sobre les pedres o terra de les parets es posava calç perquè quedaren millor.

Algunes parets es pintaven

i en unes altres es posaven peces de marbre.

Les cases o sales podien tindre més d'una alçària.

Per exemple, planta baixa i primer pis.

En els sostres es posaven teules planes

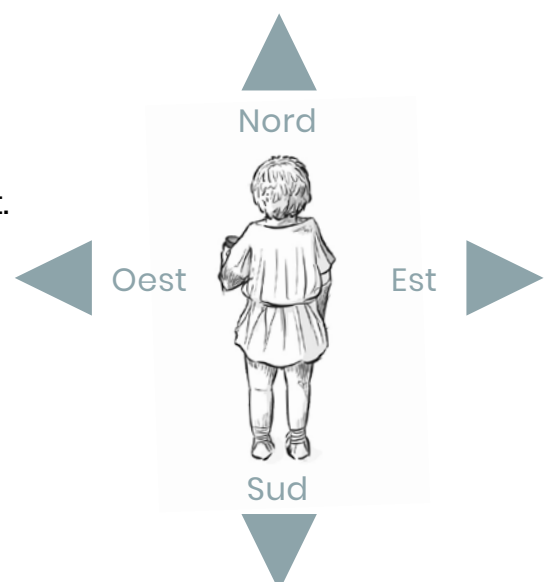
i també teules corbes.

En la zona més a l'oest encara hi ha un conjunt de 7 sales que eren cases o habitacions.

S'accedeix a aquestes pel pati exterior.

Les van construir en el segle 2 després de Crist.

I allí van trobar restes de l'enterrament d'un xiquet.

Parada exterior E3

Zones de treball i d'habitatge

La vil·la estava formada per diverses sales o habitacions al voltant dels patis.

Queden restes de les zones dedicades al treball de casa i a guardar els productes del camp.

Al voltant del pati central hi ha un forn ceràmic.

També una premsa d'oli, una bassa i 2 **gerres** grans per a guardar grans, com blat, ordi o arròs.

I també per a guardar líquids, com vi o oli.

Gerra:

Pitxer molt gran de fang més ample per la meitat que pel fons.

Darrere del **pòrtic** hi havia un corredor que portava a un altre pati. Ací hi havia magatzems i corrals.

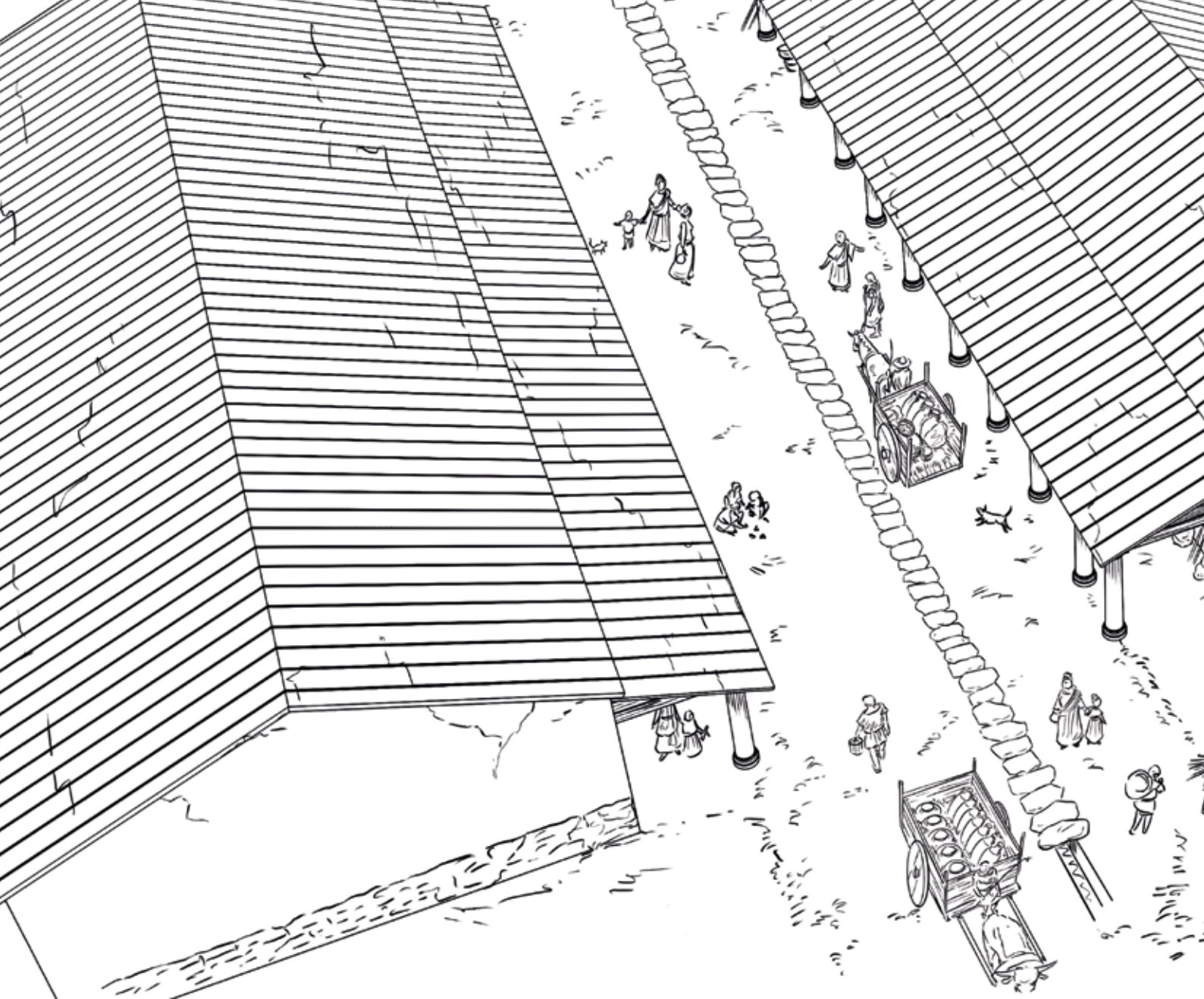
En la zona urbana o zona residencial vivien els propietaris de la vil·la, però en el segle 3 després de Crist se'n van anar a viure fora d'aquesta zona. I aquestes habitacions o sales es van transformar en cuines, **latrines** i habitacions per als criats.

Pòrtic:

Espai cobert i amb columnes situat davant dels temples o d'altres edificis.

Latrines:

El que ara seria el servei, lavabo o bany.

Parada exterior E4

El carrer porticat

Dins de la vil·la hi havia un carrer amb edificis
i **pòrtics** als dos costats.

Aquesta és la zona més antiga de la vil·la de Vinamargo.

Pòrtic:

Espai cobert
i amb columnes
situat davant
dels temples
o d'altres edificis.

Hi havia també canals per on anava l'aigua.
Un al centre i un altre més cap a l'est.

Hi havia un vestíbul que donava accés a un pati.
Al pati hi havia un xicotet estany per a recollir l'aigua de pluja.
En el segle 3 després de Crist va haver-hi reformes a la vil·la.
Es van construir noves habitacions, **latrines**
i unes **termes**.

Latrines:

El que ara seria
el servei, lavabo
o bany.

Terma:

Espai o pila amb
aigua calenta.

Qui ha fet aquesta guia?

Comissariat:

Aquests són els responsables de l'exposició:

Ana Miguélez González

Joaquín Alfonso Llorens

Correcció d'estil:

Enric Flors Ureña

Correcció lingüística:

Negociat de Normalització Lingüística de l'Ajuntament de Castelló

Adaptació i validació del contingut a lectura fàcil:

Servei FA-CI-LI-TO de Plena inclusió CV

Fotografies:

Pascual Mercé Martínez

Il·lustracions:

Iñaki Diéguez Uribeondo

Josep R. Casals – Art&Heritage

Disseny gràfic:

www.martanegre.com

Adaptació del disseny a lectura fàcil:

www.idealbranding.es

Audioguies:

AudioViator

Audiovisual:

Jose Huedo

Projecte museogràfic:

Ana Meseguer Branchat

Depòsit legal: CS 857-2021

On està la vil·la romana de Vinamargo?

Vil·la romana de Vinamargo

📍 Camí de Vinamargo, sense número
12004 - Castelló de la Plana

☎ +34 964 73 52 17

✉ info@mucc.es

👉 www.mucc.es/vinamargo

Mucc

Visites guiades per a grups: info@mucc.es

964 73 52 17

Horari d'atenció telefònica:

De dimarts a diumenge de 10 del matí a 1 de la vesprada

www.mucc.es

Facebook:

[mucc.castello](https://www.facebook.com/mucc.castello)

Instagram:

[mucc_castello](https://www.instagram.com/mucc_castello)

Twitter:

[@muccastello](https://twitter.com/muccastello)